

ПРАВИЛНИК

за редакционната дейност в Българската национална телевизия

Преамбюл

Ние,
журналистите в Българската национална телевизия, като съзнаваме неотменния си професионален дълг да осигуряваме пълна, достоверна и обективна информация;
изразявайки готовността си в своята работа да защитаваме свободата на словото и плурализма при излагане на мнения;
обявявайки своята независимост от политически партии и организации и частни икономически интереси;
като заявяваме своята решимост да бъдем достойни за необходимите за професията ни доверие и уважение;
приемайки да изпълняваме своите професионални задължения добросъвестно, в съответствие с Конституцията и законите на страната;
в стремежа си да обединим своите усилия за издигане авторитета на журналистическата професия, приемаме настоящия Правилник.

I. Принципи на работа на журналистите в БНТ

Чл.1. При осъществяване на своята дейност журналистите в БНТ са независими и се подчиняват на Конституцията и законите в Република България, настоящия Правилник и своята съвест.

Чл.2. Журналистите в БНТ са призвани в своята работа да полагат максимални усилия за установяване на истината, като отстояват правото на свободен обмен на информация и коментари.

Чл.3. Журналистите в БНТ информират телевизионните зрители за събитията от обществения живот в страната и чужбина, в съзвучие със закрепеното в Конституцията право на българското общество да бъде точно и всестранно осведомявано.

Чл.4. Изготвянето, съдържанието и излъчването на информация от журналистите в БНТ се осъществява на основание разпоредбите на настоящия правилник и разпоредбите на ЗРТ. Журналистите и творческите работници в БНТ не могат да получават инструкции и указания по повод изготвяните от тях журналистически материали и за упражняването на дейността си от лица и/или групи извън органите на управление на БНТ. Пряка или косвена забрана за излъчване на същите, не се допуска.

Чл.5. Журналистите в БНТ имат право да изискват и получават необходимата им информация от държавните и общинските органи, ако тя не съдържа предвидена от закон тайна.

Чл.6. В своята работа журналистите на БНТ следва компетентно да отразяват и предоставят информация за националните интереси в различните сфери, като чрез своите материали да представят българската идентичност и основните демократични ценности на съвременния свят.

Чл.7. Отношенията между журналистите в БНТ трябва да се отличават с колегиалност, толерантност и взаимно уважение.

Чл.8. Журналистите в БНТ са свободни да образуват и да членуват в професионални организации, които защитават техните трудови и социални интереси.

Чл.9. Трудовите права на журналистите в БНТ не могат да бъдат ограничавани поради политическата им принадлежност, религиозни убеждения, расова или национална принадлежност.

Чл.10. Журналистите в БНТ имат право да откажат да изпълнят възложена задача, ако тя не е свързана с изпълнение на разпоредбите на ЗРТ или на този правилник и противоречи на техните лични убеждения. Това тяхно право не може да създава пречки на колегите им – журналисти, да изпълнят възложените от работодателя задачи или не може да бъде повод за отказване на техническо-редакционна обработка на програмен материал и на новини.

Чл.11. Взетите колективно от редакционните колегии окончателни решения при възникването на спорове по повод упражняването на журналистическата дейност в БНТ трябва да бъдат в полза на авторитета и независимостта на БНТ, както и в съответствие с нейното място в обществено-политическия, икономическия и културния живот на страната.

Чл.12. Всеки журналист в БНТ е длъжен в своята работа да се ръководи от принципите на журналистическата етика, солидарност и колегиалност, ако това не противоречи на истинността на фактите и на морала.

Чл.13. Журналистите на БНТ не могат да съвместяват работата си в БНТ с работа в полза на друга медия.

Чл.14. Всеки журналист в БНТ има право на лични изяви в други медии, но тогава той е длъжен изрично да уточнява, че позицията му не ангажира БНТ. В този случай изявите му не трябва да бъдат за сметка на служебните му задължения в БНТ и в тях той трябва да се съобразява със статута на работещ в БНТ.

Чл.15. Не се допуска журналист в БНТ да изнася за други медии или институции, постъпили в БНТ данни, сведения, факти или друг вид информация, както и такава, станала му известна при или по повод изпълнение на служебните му задължения или документация от архивите на Телевизията.

Чл.16. Журналист в БНТ не може да използва служебна карта на БНТ за събиране и изготвяне на материали за други медии.

Чл.17. Забранява се на журналистите в БНТ да използват за лични цели техника или оборудване на БНТ, независимо дали това става в работно или извън работно време.

Чл.18. Получаването на новини, видео- или информационен материал не може да става чрез използването на противозаконни методи.

Чл.19. В дейността си, журналистите в БНТ се задължават:

а/ да не се превръщат в източник на клевети и неверни твърдения по отношение на държавните органи и институции в Република България или на частни лица;

б/ да не са причина за разпалване на политическа, етническа и религиозна вражда и ненавист сред обществото;

в/ да не пропагандират война или представят прояви на насилие и жестокост по начин, чрез който същите се оневиняват или възхваляват;

г/ да отразяват равнопоставено и обективно многообразието от политически, икономически, културни и научни възгледи в обществото, без каквито и да било внушения;

д/ да защитават българския език, традиции и култура и да гарантират националния облик на своите емисии и предавания;

е/ по време на предизборни кампании да съобразяват журналистическата си дейност с изискванията на съответния изборителен закон и Закона за радиото и телевизията;

ж/ да осигуряват информация за обявено предстоящо събитие;

з/ да предоставят правото на отговор на засегнати от дейността им граждани и длъжностни лица, при условията на Закона за радиото и телевизията.

Чл.20. Журналистите не следва да приписват другиму мнения, когато чрез тях изразяват собствената си професионална позиция, като си служат и прикриват под понятията “аналитик, “наблюдател” или „експерт”.

II. Правила за журналистическо поведение

Чл.21. Правилата за журналистическо поведение регламентират журналистическата етика в БНТ и се прилагат за всички журналисти, независимо от заеманата от тях длъжност в Телевизията.

Чл.22. Нарушение на журналистическата етика е всяко действие или бездействие, извършено умишлено, което уврежда дейността или престижа на Българска национална телевизия.

Чл.23. Всеки журналист в БНТ с поведението си е длъжен:

1. да се държи по начин, който представя достойно БНТ;
2. да не накърнява интересите и авторитета на БНТ;
3. да не вреди на нейните отношения с различните държавни и обществени институции;
4. да не се явява /под каквато и да е форма/ изразител на външни интереси, натиск и влияние;
5. да не използва емисиите и предаванията на БНТ за нападки или критики срещу БНТ и работещите в нея;
6. да се въздържа от получаването на подаръци или услуги, с което се накърнява самостоятелността на изпълняваната от него журналистическа дейност и по този начин се ограничава програмната независимост на медията;
7. да се въздържа от развиването на дейност и агитация в полза или против която и да е политическа партия или икономическа организация;
8. по време на пресконференции, брифинги и други прояви при поставянето на въпрос от името на БНТ да използва формулировката „*Въпрос на БНТ:...*”

III. Информация

Чл.24. Изискванията към излъчваната информация са следните:

- а/ тя трябва да бъде всеобхватна, достоверна и обективна;
- б/ новините, като информационни факти, трябва да бъдат разграничавани от коментарите към тях;
- в/ смисълът на текстовете от цитирани документи не може да бъде подменян или фалшифициран чрез преработка на текста;
- г/ да се използва точно и нетенденциозно получената информация;
- д/ всички събития са част от процес, ето защо сведенията, които са непосредствено свързани с контекста на събитията, трябва да присъстват в информацията.
- е/ да бъде осигурена възможност всяко мнение да бъде изразявано свободно.

IV. Изготвяне съдържание и представяне на информацията

Чл.25. Принципите при изготвяне на информация са следните:

1. извършване на подбор на най-важните за момента новини;
2. сбито, ясно и точно оформяне на журналистическата идея посредством факти, цифри, имена, длъжности, титли и др.;
3. използване на къси изречения и стилистично издържани езикови форми;
4. стремеж към използване богатството и многообразието на словестния фонд на българския език;

5. основната идея при оформяне на текст е да се избягват пространствени описания на познати факти;

6. текстът на информациите се изготвя в минало свършено време, тъй като се съобщава за вече състояли се събития /изключението е при информирането за предстоящи прояви/;

7. преди да бъде предадена на съответния ръководител изготвената информация се преглежда от още един журналист;

8. при използването на сведения, придружени с дискусии, се включва многообразието от обществени гледни точки и възгледи.

Чл.26. Съдържание и характер на излъчената информация:

1. излъчването на съобщения, които по своето съдържание са в състояние да накърнят религиозни чувства на отделни групи граждани, е недопустимо;

2. журналистите следва да се въздържат от излъчване под формата на сензация на сведения за насилие и бруталност /в тези случаи следва да се има предвид грижата и закрилата на децата и непълнолетните граждани/;

3. никой гражданин не може чрез представянето му в информации на БНТ да бъде дискриминиран поради своята расова, етническа, религиозна, социална или национална принадлежност;

4. при разпространяването на информации за висящи следствени, прокурорски или съдебни дела, журналистите следва да се въздържат от заемането на едностранни или преюдициални позиции до тяхното окончателно приключване с постановяване на съответния юридически акт;

5. в излъчваните съобщения не може да се употребяват квалификациите „престъпник” или „виновен” за лица, спрямо които няма влязла в сила присъда;

6. при отразяване на наказателно-процесуални действия срещу непълнолетни лица, за което няма влязла в сила присъда, следва да се има предвид тяхното бъдеще, с оглед на което е добре без тяхно съгласие да не се излъчват факти, които уронват честта и достойнството им;

7. информация за съдебни спорове не може да бъде разпространявана преди официалното оповестяване на решенията по тях;

8. сведения, свързани с тежки произшествия и касаещи медицински въпроси, се представят по лишен от сензации начин, като чрез тях не следва да се пораздат у зрителите неоправдани страхове или надежди;

9. данни за научни или изследователски дейности, които се намират в своя ранен стадий, не могат да бъдат представяни като завършени или почти завършени;

10. лицата - участници в събития, трябва да се представят като достойни граждани и активни личности, а не като функция на правителство, организация или институция;

11. информациите не следва да накърняват личния живот на гражданите, освен ако поведението на съответното лице е от обществен интерес.

Чл.27. Представянето на информация включва:

1. нейното бързо и точно съобщаване;

2. предаването ѝ на книжовен български език;

3. съобщаването на пълния ѝ текст.

V. Източници на информация

Чл.28.(1) Журналистите разчитат най-малко на два източника на информация за материалите си.

(2) Информацията не се счита за достоверна като съдържание, ако се гради само на анонимни източници. Журналистите имат право да включват в предавания информация от неизвестен източник по изключение, единствено като изрично посочват това.

(3) Когато при изготвянето на определен журналистически материал съществуват противоречиви твърдения или факти, които могат да навредят на доброто име и авторитет на граждани, органи, организации или институции, както и когато тези твърдения са непълни, се търсят повече източници на информация.

(4) Журналистите следва да преценяват качеството на получената от източника си информация и да я проверяват за нейната достоверност.

(5) Когато източникът отправя нападки в своето изявление, журналистът, който го е цитирал в информацията си, трябва да разполага с документи, доказващи обвиненията.

(6) Журналистите не са длъжни да разкриват източниците на информация, освен ако има висящо съдебно производство или текуща проверка по жалба на засегнато лице от Съвета за електронни медии.

(7) Журналистите не са длъжни да разкриват източниците на информация не само пред аудиторията, но и пред ръководството на БНТ.

(8) Журналистите са длъжни да пазят в тайна източника на информация, ако това изрично е поискано от лицето, което я е предоставило.

Чл.29 (1) Източникът на информация задължително трябва да знае, че дава интервю и казаното от него ще бъде разпространено под формата на интервю.

(2) При правенето на изявления или в личен разговор, когато се дават определени оценки или се предоставя важна информация, журналистът е длъжен да пита източника си съгласен ли е казаното от него да бъде излъчено по БНТ. Ако източникът заяви, че говори неофициално, то журналистът е длъжен да се съобрази с това обстоятелство.

Чл.30(1) Източниците имат собствени причини да дават определена информация, като в името на информираността на обществото, журналистите следва да ги предпазват от манипулиране, необосновани обвинения и изопачаване на твърденията им.

(2) В материалите си журналистите не трябва да показват дали са съгласни или не с изразеното от източниците си.

Чл.31. Когато определена личност, организация или институция е обект на квалификации или обвинения, направени от трето лица – източник на информация, журналистът трябва да положи всички усилия, за да получи мнението на засегнатата страна.

Чл.32 (1) Източниците се цитират конкретно и добросъвестно.

(2) Източниците трябва ясно да бъдат идентифицирани. Когато това не е възможно, поради изричното желание на източника да не бъде назован или по друга причина, журналистът прави описателно идентифициране, което следва да оправдае използването на източника.

(3) Винаги се посочва дали източникът на информация е официален /упълномощен да предостави съответната информация/ или неофициален /когато предоставя информацията от свое име/. Избягват се неясните обозначения „добре осведомен източник”, „надежден източник”, „източници”.

Чл.33. Журналистите не са длъжни да разкриват пред трети лица източниците си на информация.

Чл.34. Журналистите могат да бъдат основни източници на информация, когато лично са присъствали на съответното събитие.

VI. Отговорност на журналистите

Чл.35.(1) Журналистите носят дисциплинарна отговорност по смисъла на раздел III от Кодекса на труда за качеството на разпространяваната от тях информация, ако тя не отговаря на изискванията на настоящия Правилник.

(2) Журналистите носят отговорност за съдържанието на медийните услуги.

(3) Журналистите са длъжни да не допускат създаване или предоставяне за разпространение на предавания в нарушение на принципите, заложи в ЗРТ и предавания, внушаващи национална, политическа, етническа, религиозна и расова нетърпимост, възхваляващи или оневиняващи жестокост или насилие, или са насочени към увреждане на физическото, умственото и моралното развитие на децата.

(4) Журналистите са длъжни да предвидят, че предавания, които засягат децата по смисъла на предходната алинея, следва да се разпространяват в програми между 23,00 и 6,00 ч. Тези предавания трябва да са ясно обозначени чрез предхождащ ги аудио- и/или аудио-визуален знак или да се идентифицират с визуален знак през цялото време, което не изключва отговорността за спазването на изискванията по предходната алинея през цялото времетраене на програмата.

Чл.36. (1) Журналистите нямат право да създават и предоставят за разпространение предавания, съдържащи информация, свързана с личния живот на гражданите, без тяхно съгласие.

(2) Журналистите могат да включват в предаванията информация в публичен интерес относно личния живот на граждани, осъществяващи правомощия на държавни органи, или на граждани, чиито решения имат влияние върху обществото.

(3) При нарушения по ал. 1 и 2 журналистите дължат публично извинение на засегнатото лице. Това не лишава същото лице от правото да търси обезщетение по съдебен ред.

(4) Ограниченията по ал. 1 и 2 не се прилагат, когато по отношение на лицето има влязла в сила присъда за умишлено престъпление от общ характер.

Чл.37. Журналистите в БНТ не носят отговорност за разгласени сведения и за тяхното съдържание, когато те са:

1. получени по официален ред;
2. цитати от официални документи;
3. точно възпроизвеждане на публични изявления.

Чл.38. (1) Лица и държавни и общински органи, засегнати в предавания на БНТ, в които не са участвали лично или чрез свой представител, имат право на отговор.

(2) Журналистите участвали в създаването на тези предавания са длъжни да осигурят включването на отговора в следващото издание на същото предаване или в равностойно време до 24 часа след получаването на отговор, като не се допуска изменение или съкращаване на текста.

(3) Предоставянето за разпространение на отговор е безплатно за лицата и органите по ал.1. Времетраенето на отговора не може да надвишава времетраенето на оспорваната част от предаването.

Чл.39. По повод упражняване на трудовите си функции журналистите в БНТ имат право да изразят своето несъгласие с мнението на ръководителя си, като за заявената си позиция пред него не носят дисциплинарна или друга отговорност.

Чл.40. Журналистите в БНТ имат правото да бъдат уведомявани за всички структурни, програмни и организационни промени в БНТ, които засягат непосредствено журналистическата работа.

VII. Преходни и заключителни разпоредби

§1. Този Правилник се прилага спрямо дейността на всички журналисти в БНТ. Като журналисти се третираат всички лица, които са ангажирани със съдържанието на телевизионни предавания.

§2. Този Правилник гарантира независимостта на журналистите и творческите служители в БНТ, защитата им от политически и икономически натиск и ненамесата в новинарските и публицистичните предавания, като осигурява спазване на принципите, заложили в чл.10 и чл.11 от ЗРТ.

§3. Този Правилник отменя Правилника за редакционните права и задължения на журналистите в БНТ, в сила от 01.09.2006г.

§4. Настоящият правилник е утвърден с Решение на УС на БНТ от 22.12.2010г., Протокол № 81 и влиза в сила от 01.02.2011г.